

**„ISKRAN“ TOIMITUKSEN SELOSTUS VSDTP:n
KOMITEOIDEN NEUVOTTELUKOKOUKSELLE
(KONFERENSSILLE) ³⁰**

Maaliskuun 5 pnä 1902.

Toverit! Vasta kaksi päivää sitten saimme ilmoituksen neuvottelukokouksen koollekutsumisesta maaliskuun 21 pnä sekä samalla aivan odottamattoman tiedoituksen siitä, että alkuperäinen suunnitelma — pitää konferenssi — on vaihdettu suunnitelmaan, jonka mukaan pidetään puolueen edustajakokous. Kuka on tehnyt tämän äkillisen ja perustelemattoman vaihdoksen, sitä emme tiedä. Me puolestamme pidämme sitä kerrassaan epäonnistuneena, me protestoimme sitä vastaan, että näin nopeasti tehdään muutospäätöksiä puolueen kannalta tavattoman monimutkaisista ja tärkeistä askelista, me neuvomme pontevasti palaamaan alkuperäiseen konferenssinpitosuunnitelmaan.

Vakuuttuakseen tämän välttämättömyydestä riittää mielestämme se, kun tarkastelee huolellisesti edustajakokouksen kysymyslistaa (Tagesordnung), joka myös ilmoitettiin meille vasta kaksi päivää sitten, ja sitä paitsi emme tiedä, onko tämä vain Tagesordnung'in ehdotelma, yhden järjestön vai useamman ehdotus. Listaan on merkitty yhdeksän kysymystä, jotka edustajakokouksen tulisi käsitellä, seuraavassa järjestyksessä (esitän kysymysten sisällön lyhyesti): A) Taloudellinen taistelu; B) Poliittinen taistelu; C) Poliittinen agitaatio; D) Toukokuun 1 päivä; E) Suhde oppositioaineksiin; F) Suhde puolueeseen kuulumattomiin vallankumouksellisiin ryhmiin; G) Puolueorganisaatio; H) Pää-äänenkannattaja ja I) Ulkomainen edustus ja ulkomaiset puoluejärjestöt.

Ensiksikin, rakenteensa ja eri kysymysten sanamuodon kannalta tämä lista tekee ehdottomasti „ekonomismin”

vaikutuksen. Emme tietenkään luule, että tämän listan ehdottanut järjestö olisi yhä vielä „ekonomismin” kannalla (vaikka *vississä suhteessa* se ei olekaan aivan mahdotonta), mutta pyydämme tovereita muistamaan, että on otettava huomioon niin kansainvälisen vallankumouksellisen sosialidemokratian yleinen mielipide kuin myös meillä vielä levinneet „ekonomismin” jätteet. Ajatelkaahan vain: edistynein poliittisen taistelun puolue kokoaa edustajakokouksensa hetkellä, jolloin maan kaikki vallankumoukselliset ja oppositiovoimat ovat jännittyneet äärimmilleen niiden alettua suoran rynnistyksen itsevaltiutta vastaan,— ja yhtäkkiä me panemme etutilalle „taloudellisen taistelun”, jonka jälkeen vasta seuraa „politiikka”!! Eikö se ole jäljennös siitä ekonomistiemme tavanomaisesta erehdyksestä, että poliittisen agitaation (resp.* taistelun) on muka seurattava taloudellista? Voidaanko kuvitella, että jollekin eurooppalaiselle sosialidemokraattiselle puolueelle juolahtaisi mieleen vallankumouksellisella hetkellä asettaa kaikista kysymyksistä ensi tilalle kysymys ammatillisesta liikkeestä? Tahi ottakaapa tuo poliittista agitaatiota koskevan kysymyksen erottaminen poliittista taistelua koskevasta kysymyksestä! Eikö tästä kuulla se tavallinen erehdys, joka pitää poliittista agitaatiota poliittisen taistelun vastakohtana, jonain siitä periaatteellisesti eroavana, johonkin muuhun vaiheeseen kuuluvana? Ja vihdoinkin, miten voidaan selittää, että mielenosoitukset ovat kysymyslistassa *ennen kaikkea taloudellisen taistelun keinoina!??* Eihän tosiaanakaan voida unohtaa, että *monet* sosialidemokratialle vieraat ainekset syyttävät nykyään koko sosialidemokratiaa „ekonomismista”: syyttää „Nakanune”³¹, syyttää „Vestnik Russkoi Revoljutsii”, „Svoboda”^{**}, syyttää jopa (jopa!) „Russkoje Bogatstvokin”. Ei pidä unohtaa, että olkoot konferenssin päätöslauselmat minkälaisia tahansa, niin jo yksin kysymyslistasta sinänsä pysyy historiallisena asiakirjana, jonka perusteella tullaan punnitsemaan koko puolueemme poliittisen kehityksen taso.

Toiseksi, kysymyslista hämmästyttää siksi, että se herättää (muutamaa päivää ennen edustajakokousta!) sellaisia kysymyksiä, jotka on pohdittava vasta sitten, kun ne on täydellisesti valmisteltu, kun niistä voidaan tehdä todella

* — respective — tai. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, ss. 269—270. *Toim.*

määrättyjä ja todella ymmärrettäviä päätöksiä,— muussa tapauksessa on parempi olla toistaiseksi lainkaan käsittelemättä niitä. Esim. E- ja F-kohta: suhde oppositio- ja muihin vallankumouksellisiin suuntauksiin. Näitä kysymyksiä on ennakolta kaikin puolin harkittava, niistä on laadittava selostukset, saatava selville ilmenevien vivahteiden välinen ero — ja vasta sitten tehtävä päätöslauselmia, jotka antaisivat todellakin jotain uutta, jotka voisivat olla reaalisena ohjeena koko puolueelle eivätkä ainoastaan toistaisi jotain tavanmukaista „yleistä puheenpartta”. Tosiaankin, ajatelkaapa: voimmeko me muutamassa päivässä laatia seikka-peräisen, perustellun ja liikkeen kaikki käytännölliset tarpeet huomioonottavan päätöksen kysymyksistä, jotka koskevat suhdetta „vallankumoukselliseen sosialistiryhmään „Svoboda”” tai vastailmestyneeseen „socialistivallankumouksellisten puolueeseen”? Emme edes puhu siitä, millaisen — vähintään kummastuttavan — vaikutuksen synnyttää kaikissa maininta puolueeseen kuulumattomista vallankumouksellisista ryhmistä, kun samaan aikaan vaietaan sellaisesta tärkeästä kysymyksestä kuin suhde Bundiin ja puolueen ensimmäisen edustajakokouksen päätösten niiden pykälien tarkistaminen, joissa puhutaan siitä?

Kolmanneksi,— ja se on tärkeintä — kysymyslistassa on anteeksiantamaton aukko: siinä on sivuutettu kokonaan vaikenemalla nykyisen Venäjän vallankumouksellisen sosialidemokratian *periaatteellinen kanta* ja sen *puolueohjelma*. Tällaisena hetkenä, jolloin koko maailma huutaa „marxilaisuuden kriisistä” ja koko Venäjän liberaalinen publisistiikka jopa sen hajoamisesta ja häviämisestä, jolloin kysymystä „kahdesta virtauksesta Venäjän sosialidemokratiassa” ei ole ainoastaan otettu päiväjärjestykseen, vaan se on ehtinyt päästä jopa kaikenlaisiin oppikurssien ohjelmiin, propagandistien luentojen ja itseopiskelukerhojen opinto-ohjelmiinkin,— tällaisena hetkenä on mainittujen kysymysten vaieten sivuuttaminen aivan mahdotonta. Muutenkin, toverit, vastustajamme jo ironisoivat *painetussa sanassa* meidän kustannuksellamme (ks. Nadezhdinin „Vallankumouksen aatto”), että me olemme tottuneet „raportoida pamauttamaan: kaikki on kunnossa”!..

Kysymyslistan kaikki mainitut puutteellisuudet osoittavat mielestämme vakuuttavasti, että suunnitelma, jonka mukaan jo kutsuttu konferenssi muutetaan edustajakokoukseksi, ei

ole järkiperäinen. Me tietenkin käsitämme, miten voimakkaasti kaikki tuntevat edustajakokousten puuttumisen jo v:sta 1898 saakka, miten viekotteleva on ajatus käyttää konferenssin järjestämiseen kulutetut ponnistelut lopun tekemiseksi tästä tilanteesta, jolloin „puolue on olemassa ilman puolue-elimiä”. Mutta olisi mitä suurin virhe, jos näiden käytännöllisten seikkojen tähden unohdettaisiin, että kaikki odottavat nyt Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen edustajakokoukselta sellaisia päätöksiä, jotka olisivat *kaikkien* nykyajan vallankumouksellisten tehtävien tasolla, että jos me *nyt* annamme periksi tällaisella todella kriittisellä hetkellä,—niin saatamme haudata kaikki sosialidemokratian toiveet johtoasemasta poliittisessa taistelussa, että on parempi olla säälimättä muutaman tuhannen ruplan kulunkeja ja muutaman kuukauden valmistettavaa järjestelytyötä ja käyttää tätä konferenssia siihen, että kesään mennessä valmistellaan todella *koko puolueen* edustajakokous, joka kykenee ratkaisemaan lopullisesti kaikki edessäolevat kysymykset niin teorian (periaatteellinen ohjelma) kuin myös poliittisen taistelun alalla.

Katsokaapa sosialistivallankumouksellisia, jotka yhä taitavammin käyttävät hyväkseen meidän puutteellisuksiamme ja kulkevat eteenpäin sosialidemokratian vahingoksi. He ovat vast'ikään perustaneet „puolueen”, perustaneet *teoreettisen* äänenkannattajan, päättäneet perustaa *kerran kuussa ilmestyvän* poliittisen sanomalehden. Mitä sanotaankaan sosialidemokraateista, elleivät he tällaisen tapahtuman *jälkeen* omassa edustajakokouksessaan pääse *edes tällaisiin* tuloksiin? Eikö ole olemassa vaara, että me saamme aikaan sellaisen vaikutuksen, että ohjelmallisen määrätietoisuuden ja vallankumouksellisen organisaation mielessä sosialidemokraatit eivät ole päässeet edelle tuosta „puolueesta”, joka tietoisesti ryhmittää ympärilleen kaikenlaisia epämääräisiä, määräytymättömiä ja jopa määräämättömiäkin aineksia?

Kaiken tämän vuoksi olemme sitä mieltä, että tätä komiteain edustajain nykyistä edustajakokousta ei pidä julistaa Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen toiseksi sääntömääräiseksi edustajakokoukseksi, vaan *erilliskonferenssiksi* ja asettaa tämän konferenssin *tärkeimmäksi ja välittömäksi tehtäväksi* järjestää ja valmistella kesään mennessä todella *puolueen yleinen edustajakokous*,

joka kykenisi vahvistamaan puolueen ohjelman, panemaan lopullisesti pystyyn puolueen poliittisen viikkolehden ja yleensä saamaan aikaan sosialidemokraattien kaikkien komiteoiden ja jopa kaikkien ryhmienkin (kirjapainoryhmien y.m.) täydellisen ja tosiasiallisen yhtymisen, minkä pohjana on periaatteellinen vakaumuksellisuus, uskollisuus vallankumouksellisen sosialidemokratian periaatteille ja todellinen taisteluhenkinen valmius ryhtyä *hyökkävään* poliittiseen toimintaan.

Pitäen lähtökohtana tätä perusajatusta rohkenemme esittää tovereiden harkittavaksi konferenssimme seuraavanlaisen Tagesordnung'in:

1. *Periaatteellinen päätöslauselma.* Tässä päätöslauselmassa on esiinnyttävä täysin määrätietoisesti niitä teoriasia ja tehtäviamme valitettavia supistamisyhtymisiä vastaan, joita viime aikoina on ilmennyt verrattain laajalti. Torjumalla mitä päättävimmän sanoin kaiken tuon supistelun puoluekonferenssi suorittaa tärkeän työn kaikkien sosialidemokraattien periaatteellista yhteenliittämistä varten ja kohottaa vallankumouksellisen marxilaisuuden horjauttanutta arvovaltaa. Ehkä eräät toverit sanovat epäilevänsä, että periaatteellisen päätöslauselman käsittely vie kovin paljon aikaa ja on vahingoksi käytännöllisten kysymysten käsittelylle? Me emme lainkaan ole noiden epäilyjen kannalla ja oletamme, että pitkät väittelyt illegaalisessa lehdistössä ovat siinä määrin selventäneet kysymystä, että me pääsemme hyvin pian ja helposti yksimielisyyteen vallankumouksellisen sosialidemokratian periaatteista. Ilman periaatteellista päätöslauselmaa on kerrassaan mahdotonta tulla toimeen.

Sitä paitsi tämän kysymyksen poistaminen konferenssin Tagesordnung'ista ei kuitenkaan johtaisi haluttuun tulokseen, sillä käsiteltäessä päätöslauselmia taloudellisesta taistelusta, poliittisesta taistelusta y.m. heräisi kiertämättä sama kysymys, mutta paljon hajanaisemmassa muodossa. Sen vuoksi on paljon tarkoituksenmukaisempaa aluksi käsitellä tämä loppuun eikä pirstoa päätöslauselmiamme poliittisesta agitaatiosta, lakoista y.m., vaan esittää yhtenäisessä muodossa katsantokanta perustehtäviamme johdosta.

Me puolestamme yritämme laatia tuollaisen päätöslauselman luonnoksen ja sijoittaa sen liitteenä tähän selostukseen (jos ehdimme sen tehdä).

2. *Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen toinen sääntömääräinen edustajakokous.* Tarkoitamme tällä sitä, että ratkaistaan ennakolta (ja tietenkin vississä määrin arviomääräisesti) kysymys edustajakokouksen kokoontumisajasta (kesällä tahi viimeistään syksyllä, sillä olisi toivottavaa päättää se tulevan „sesongin” alkuun mennessä), sen paikasta (jolloin täytyy tarkalleen punnita konspiratiiviset olot), sen järjestämiseen tarvittavista varoista („Iskra” puolestaan olisi heti valmis myöntämään tähän tarkoitukseen 500 rpl. eräästä sen saamasta erikoislahjoituksesta; mahdollisesti pian löytäisimme vielä saman verran tai jopa enemmänkin. On harkittava, kuinka monta tuhatta ruplaa se tulee osapuilleen maksamaan ja nimenomaan miten on kerättävä puuttuva osa) ja vihdoin edustuksen yleisistä perusteista ja mahdollisesta täydellisyydestä (t.s. että edustettuina olisivat selvästi etukäteen määrätyt komiteat ja tietyt ryhmät, mahdollisesti Venäjän sosialidemokraattien kerhotkin, puhumattakaan verrattain helposta tehtävästä, kummankin ulkomaisen sosialidemokraattisen järjestön edustuksesta; pitää säätää myös se järjestys, jonka mukaan käsitellään kysymys niiden järjestöjen kutsumisesta edustajakokoukseen, jotka syntyvät konferenssin ja edustajakokouksen välisenä aikana, y.m. y.m.).

3. *Organisaatiokomitean vaalit.* Tämän Organisaatiokomitean tehtävänä olisi yleensä puhuen konferenssin päätösten täytäntöönpaneminen, edustajakokouksen valmistelu ja järjestäminen, sen kokoontumispaikan ja ajan lopullinen määrittely, sen käytännöllinen järjestäminen, sellaisten tehtävien valmistelu kuin kuljetus, puoluekirjapainojen järjestäminen Venäjällä („Iskran” myötävaikutuksella on Venäjällä syntynyt kaksi meidän julkaisuillemme myötämielisiä paikallista kirjapainoryhmää, jotka ovat ehtineet julkaista kirjapainoissaan „Iskran” 10. ja 11. numeron, kirjaset: „Miten edelleen?”, „Morozovin lakon 10-vuotispäivä”, „Pjotr Aleksejevin puhe”³², „Obuhovin oikeusjutun syytöskirjelmä” ja monia muita sekä lisäksi useita lentolehtisiä. Toivomme, että näiden paikallisten ryhmien edustajain onnistuu osallistua konferenssin työhön ja että ne kaikki tavoin myötävaikuttavat puolueen yleisten tehtävien toteuttamiseen)—sitten erilaisten paikallisten, ammatillisten (työläisten), ylioppilaiden y.m. järjestöjen työn edistäminen y.m. y.m. Kolmessa neljässä kuukaudessa tämä kaik-

kien järjestöjen tukema Organisaatiokomitea voisi vallan hyvin valmistella maaperän varsinaisen Keskuskomitean muodostamiselle, Keskuskomitean, joka kykenisi de facto * johtamaan puolueemme koko poliittista taistelua.

Ottaen huomioon Organisaatiokomitean tehtävien monimutkaisuuden ja monipuolisuuden sitä ei mielestämme pitäisi muodostaa kovin pienilukuisesta henkilöryhmästä (5—7 henkeä), pitäisi kehoittaa heitä valitsemaan byroo, jaottelemaan tehtävät ja kokoontumaan muutamia kertoja ennen edustajakokousta.

4. *Valiokunnan valitseminen puolueen ohjelman luonnoksen laadintaa varten.* Koska „Iskran” toimitus (ja mukaanluettuna myös „Työn vapautus” ryhmä) on jo kauan tehnyt tätä vaikeaa työtä, niin rohkenemme esittää tovereille tällaisen suunnitelman. Olemme jo lopettaneet ohjelman käytännöllisen osan luonnoksen kokonaan, mukaanluettuna agraariohjelman luonnos, ja sitä paitsi laatineet ohjelman periaatteellisen osan *kaksi* varianttia. Edustajamme esittää nämä luonnokset konferenssille, jos se katsotaan tarpeelliseksi ja ellei hänelle puolestaan tule esteitä siinä suhteessa. Näistä kahdesta variantista laadimme nyt yhden yleisen luonnoksen, jota paitsi emme tietenkään haluaisi julkaista sitä alustelmallisessa asussa, t.s. ennen kuin tämä työ on suoritettu loppuun. Jos konferenssi valitsisi muutamia henkilöitä, jotka liittyisivät toimitukseemme ohjelman muokkaamista varten, niin se mahdollisesti olisi kysymyksen käytännöllisin ratkaisu.

Joka tapauksessa voimme puolestamme jo nyt ottaa itsellemme muodollisen sitoumuksen tovereiden edessä siitä, että esitämme muutaman viikon kuluttua puolueen ohjelman lopullisen luonnoksen, jonka haluamme julkaista etukäteen „Iskrassa”, jotta kaikki toverit voisivat tutustua siihen ja tehdä huomautuksensa.

5. *Pää-äänenkannattaja.* Ottaen huomioon sen, miten tavattoman vaikeaa on järjestää säännöllisesti ilmestyvä ja kirjalliselta ja teknilliseltä puolelta riittävästi turvattu periodinen äänenkannattaja, — konferenssi puolueen ensimmäisen edustajakokouksen esimerkkiä seuraten pysähtyisi todennäköisesti johonkin jo ilmestyvään lehteen. Tuleeko tämä kysymys ratkaistuksi tällä tavalla tahi tullaanko

* — faktillisesti, käytännössä. *Toim.*

suunnittelemaan aivan uuden lehden järjestäminen, joka tapauksessa on annettava erikoisvaliokunnan tai mieluummin tuon saman Organisaatiokomitean tehtäväksi tämän asian valmistelu ja sen kaikinpuolinen harkinta yhdessä jo olevan tahi uuden toimituskunnan kanssa.

Näihin käsittelyihin pitäisi mielestämme saada mukaan „Työn vapautus” ryhmä, jonka osanototta ja johdotta emme voi kuvitella periaatteellisesti vakaumuksellisen ja yleensä liikkeen kaikkia tarpeita tyydyttävän poliittisen sanomalehden oikeaa järjestämistä.

Koska jo ennen konferenssia on yritetty järjestää kerran kahdessa viikossa ilmestyvä lehti, olisi puolueen otettava lähimmäksi tehtäväkseen *kerran viikossa ilmestyvän* lehden järjestäminen: se olisi täysin mahdollista sillä ehdolla, että *kaikki* Venäjän sosialidemokraatit työskentelisivät todella yhdessä tällaisen lehden hyväksi.

6. Puolueen edustajakokouksen kysymyslistan ja kysymyksiä koskevien alustusten valmistelu. Konferenssin pitäisi osittain itsensä määrittellä, osittain antaa Organisaatiokomitean tehtäväksi tämän kysymyslistan laatiminen ja *ehdottomasti* nimittää (resp. etsiä) alustajat jokaiselle kysymykselle. Vain määräämällä alustajat etukäteen voidaan turvata kysymysten todella kaikinpuolinen käsittely (muutamia selostuksia voitaisiin joko kokonaan tahi osittain julkaista etukäteen ja ottaa käsiteltäviksi lehdissä: toivomme esim. voivamme julkaista piakkoin miltei jo valmiin, toimituksen erään jäsenen kirjoittaman, referaatin Venäjän sosialidemokratian agraariohjelmasta * j.n.e.) ja niiden oikea ratkaiseminen edustajakokouksessa.

7. Liikkeen juoksevat käytännön kysymykset, esim. (a) toukokuun lentolehtisen käsittely ja hyväksyminen (resp. „Iskran” ja toisten järjestöjen esittämien lentolehtisen luonnosten käsittely);

(b) toukokuun mielenosoitus — sen järjestämisaika ja -keinot;

(c) antaa Organisaatiokomitean tehtäväksi myötävaikuttaa boikottien ja mielenosoitusten y.m.s. järjestämiseen, samoin myös puolueen jäsenten käsitysten sekä puolueen voimien ja keinojen vähitellen valmistaminen yleiskansallista kapinaa varten;

* Ks. tätä osaa, ss. 91—133. *Toim.*

(d) erilaiset Organisaatiokomitean menoja koskevat finanssikysymykset *y.m.s.*

Päätäten tähän selostuksemme edustajakokouksemme tehtäviä ja sen Tagesordnung'ia koskevien kysymysten johdosta huomautamme vain, että yksityiskohtaisen selostuksen laatiminen „Iskran” toiminnasta on meille kerrassaan mahdollonta äärimmäisen ajanpuutteen vuoksi. Sen vuoksi meidän täytyy rajoittaa seuraavaan lyhyeen hahmotelmaan.

(NB *) PÄÄTÖSLAUSELMAN ALUSTELMA

1. Konferenssi hylkää päättävästi ylipäänsä kaikki yritykset tuoda opportunistisia proletariaatin vallankumoukselliseen luokkaliikkeeseen,— yritykset, jotka ilmenevät niin sanottuna „marxilaisuuden arvosteluna”, bernsteiniläisyytenä ja ekonomismina. Samaan aikaan, kun kaikkien maiden porvaristo riemuitsee kuuluisaksi tulleen „socialismin kriisin” johdosta, konferenssi julistaa Venäjän socialidemokraattisen työväenpuolueen nimessä olevansa solidaarinen vallankumouksellinen kansainvälisen socialidemokratian kanssa ja varman vakaumuksensa siitä, että socialidemokratia selviytyy tästä kriisistä entistä lujempuna ja valmiina leppymättömään taisteluun suurten ihanteittensa toteuttamisen puolesta.

2. Konferenssi ilmoittaa olevansa solidaarinen Venäjän socialidemokraattisen työväenpuolueen Manifestille ja vakuuttaa pitävänsä puolueen lähimpänä poliittisena tehtävänä itsevaltiuden kukistamista. Konferenssi julistaa, että toiminnassaan, joka on suunnattu tämän lähimmän tehtävän toteuttamiseen kuin myös lopullisen päämääränsä saavuttamiseen, socialidemokratia asettaa etutilalle kaikinpuolisen ja yleiskansallisen poliittisen agitaation, joka kehoittaa proletariaattia taisteluun taloudellisen, poliittisen, kansallisen ja sosiaalisen sorron kaikkia ilmentymiä vastaan, kohdistukoon tuo sorto mihin väestöosaan tahansa. Konferenssi julistaa, että puolue tulee tukemaan kaikenlaista vallankumouksellista liikettä ja edistyksellistä oppositio-liikettä nykyistä poliittista ja yhteiskunnallista järjestelmää

---

* — Nota bene — huomatk. *Toim.*

vastaan. Käytännölliseksi taistelukeinoksi konferenssi suosittelee erikoisesti boikottien järjestämistä, mielenosoituksia teattereissa y.m. sekä myöskin järjestyneitä joukkomielenosoituksia. Konferenssi kehoittaa puolueen kaikkia komiteoita ja ryhmiä kiinnittämään huomiota siihen, että pitää suorittaa valmistelevia toimenpiteitä tsaarin itsevaltiutta vastaan suunnattua yleiskansallista aseellista kapinaa varten.

3. Konferenssi julistaa, että Venäjän sosialidemokratia tulee edelleenkin johtamaan proletariaatin taloudellista taistelua, tulee huolehtimaan sen laajentamisesta ja kehittämisestä syvemmäksi, sen aatteellisen ja organisatorisen yhteyden lujittumisesta sosialidemokraattisen työväenliikkeen kanssa, pyrkii käyttämään tämän taistelun jokaista ilmentymää proletariaatin poliittisen tietoisuuden kehittämiseen ja proletariaatin vetämiseen poliittiseen taisteluun. Konferenssi julistaa, ettei ole mitään syytä suorittaa ensi aluksi agitaatiota vain taloudellisella pohjalla tahi pitää yleensä taloudellista agitaatiota laajimmin sovellettavissa olevana keinona joukkojen vetämiseksi poliittiseen taisteluun.

(NB: on hyvin tärkeää, että „*Rabotsheje Delo*”³³ saadaan tässäkin vielä kerran *kiinni!*)

4. (Ehkäpä talonpoikaistosta agraariohjelmamme hengessä?)

Koetan laatia ja lähettää jäljestä.)

*Julkaistu ensi kerran v. 1923
N. Leninin (V. Uljanovin)
Kootuissa Teoksissa, V osa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen
mukaan*